

**หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อตนเอง ด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน**  
**หลักสูตร เกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง จำนวน 5 ชั่วโมง**  
**ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองเพชรบูรณ์**

### ความเป็นมา

เศรษฐกิจพอเพียง คือ พระราชปรัชญาซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาพระราชทาน แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สังคมไทยมีชีวิตดำรงอยู่ได้ อย่างมั่นคงและยั่งยืน ไม่ว่าเมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ บนพื้นฐานวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยนำมาประยุกต์ใช้การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้นั้น ขั้นแรกต้องยึดหลัก “พึ่งตนเอง” คือ พยายามพึ่งตนเองให้ได้ก่อน ในแต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการ อย่างพอดี ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนต้องรู้จักตนเอง เช่น ข้อมูล รายรับ-รายจ่าย ในครอบครัวของตนเอง สามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตน ไม่ให้เป็นหนี้ และรู้จักตั้งศักยภาพในตัวเอง ในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ในระดับหนึ่ง การพัฒนาตนเองให้สามารถ “อยู่ได้อย่างพอเพียง” คือ ดำเนินชีวิต โดยยึดหลักทางสายกลางให้อยู่ได้อย่างสมดุล คือ มีความสุขที่แท้ ไม่ให้รู้สึกขาดแคลน จนต้องเบียดเบียนตนเอง หรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดี จนต้องเบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม การทำเกษตรแบบผสมผสาน ก็เช่นกัน เป็นการแก้ไขปัญหา สิ้นค้าทางการเกษตรล้นตลาด และสามารถสร้างเสริมอาชีพให้กับประชาชน โดยการทำการเกษตรผสมผสาน เป็นการพึ่งพาตนเอง และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่คนไทย มุ่งสร้างแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนแก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตนเองอยู่ได้ โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้มีความพอกินพอใช้ ไม่มั่งหวังแต่ผลกำไร ปฏิบัติตนในทางสายกลาง มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรพอเพียง ที่มีการจัดสรรและใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นการให้ความรู้ และส่งเสริมการทำการเกษตรที่เลียนแบบธรรมชาติ ที่ไม่ใช่สารเคมี เน้นการใช้อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้ต้นพืชมีความแข็งแรงสามารถ ต้านทานโรคและแมลงด้วยตนเอง รวมถึงการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ เพื่อให้เราสามารถบริโภค ผลผลิตพืชผัก ผลไม้ที่ไม่มีสารเคมีตกค้าง อีกทั้งยังไม่ทำลายสภาพแวดล้อมอีกด้วย

### หลักการของหลักสูตร

1. บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข การทำเกษตรที่ตั้งอยู่บนความพอประมาณ, มีเหตุผล, และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
2. การปรับวิถีคิดการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และลดพึ่งพิงปัจจัยภายนอก
3. ใช้ชุมชนและพื้นที่เป็นฐาน พัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้ สอดคล้องกับสภาพอากาศ ภูมิประเทศ และวิถีชีวิต
4. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นการอบรม ศึกษาดูงาน และลงมือปฏิบัติจริง

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ เรื่อง เกษตรผสมผสานมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

### เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา      จำนวน    5 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี      3 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ      2 ชั่วโมง

### โครงสร้างหลักสูตร

| ที่ | เรื่อง                                  | จุดประสงค์การเรียนรู้                                     | เนื้อหา                                                                   | การจัดกระบวนการเรียนรู้                                                                                               | จำนวนชั่วโมง |           |
|-----|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------|
|     |                                         |                                                           |                                                                           |                                                                                                                       | ทฤษฎี        | ปฏิบัติ   |
| 1.  | ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง | เพื่อให้ทราบความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง       | ความหมายของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง                                  | บรรยาย/อภิปราย                                                                                                        | 1 ชั่วโมง    |           |
| 2.  | ความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง   | เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง | ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พอประมาณ,มีเหตุผล,มี ภูมิคุ้มกัน | บรรยาย/อภิปราย                                                                                                        | 1 ชั่วโมง    |           |
| 3.  | ขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์               | อธิบายขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์                           | ขั้นตอนการทำเกษตรอินทรีย์ในแบบต่าง ๆ และการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง          | บรรยาย/อภิปราย                                                                                                        | 1 ชั่วโมง    |           |
| 4.  | การทำฮอโมนไข่และฮอโมนนมสด               | ปฏิบัติการทำฮอโมนไข่และฮอโมนนมสด                          | ปฏิบัติการทำฮอโมนไข่และฮอโมนนมสด                                          | 1. วิทยากรบรรยาย/สาธิตวิธีการทำฮอโมนไข่ และฮอโมนนมสด /ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ<br>2. วิทยากรและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ |              | 2 ชั่วโมง |

## สื่อการเรียนรู้

1. ศึกษาจากเอกสาร/ ใบความรู้/ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ตัวอย่างชิ้นงาน
3. ฝึกปฏิบัติ

## การวัดผลประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม

## เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรมมีเวลาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรมมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรมมีชิ้นงานผ่านเกณฑ์ประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร  
(.....)

ลงชื่อ..... ผู้เห็นชอบหลักสูตร  
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร  
(.....)

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....